

Om buiten te schilderen heb je vasthoudendheid nodig, en een snelle auto

Christina van der Feltz-Cornelis komt uit Zeeuws-Vlaanderen. Zij is hoogleraar aan de Universiteit van York in Engeland en woont daar en in Middelburg. Zij heeft twee professionele levens: dat van hoogleraar, waarin zij onderzoek doet naar het voorkomen en behandelen van werkstress en psychische problemen bij long COVID en andere lichamelijke ziekten, en dat van schilder. Zij exposeert in Sociëteit De Vergenoeging te Middelburg tot 1 Juli 2024 werken die zij buiten schilderde in Zuid-Kennemerland, Zeeuws-Vlaanderen, België en Frankrijk. Vergezichten geschilderd met de aquareltechniek, figuratief met soms een hint van abstract. Christina beschrijft haar ervaringen met het buiten schilderen.

CHRISTINA CORNELIS

Ik heb deze expositie *Places* genoemd, Engels voor plaatsen, omdat het schilderijen zijn van plaatsen waar ik ben geweest en die ik heb geschilderd, buiten. Mijn naam is Christina van der Feltz-Cornelis, maar ik teken die schilderijen met mijn meisjesnaam, Christina Cornelis, omdat ik al als jong meisje met schilderen ben begonnen.

Toen ik 6 jaar oud was kocht mijn vader een tekendoos voor mij en wandelde met mij naar het atelier van Cees van Langevelde in Terneuzen. Dat was een huis dat gesloopt zou gaan worden en tot die tijd als atelier werd gebruikt. Het keek uit op een kade. In Cees' atelier was ik het enige kind. Er waren verder alleen volwassenen die schilderden. Het ging er heel anders dan op school. Er werden geen opdrachten gegeven, iedereen was gewoon aan het schilderen. Het rook er naar olieverf. Er was een kale vloer, er stonden schildersezels, achterin was een heel klein keukentje waar koffie werd gezet. Ik kreeg chocomel. Ik heb de tekendoos nog steeds.

Ik herinner me een jongeman die voor het raam stond en de huizen aan de overkant van de kade schilderde. Ik heb die kade ook getekend, met potlood. Later liet Cees mij kleurpotloden zien, waarmee je in kleur kon tekenen, je kon ze ook natmaken en dan ermee verven. Ik herinner me nog

dat ik dat besprak met mijn vader. Ik geloof dat hij mij toen zo een doos kleurpotloden heeft gegeven. Zo is het begonnen. We zijn verhuisd toen ik zeven jaar was en ik heb daarna jarenlang alleen maar getekend en geschilderd op tekenlessen op school, maar ook wel aan de keukentafel thuis.

Vakantie in Bretagne

Toen mijn werkzame leven begon schilderde ik niet. Ik keek graag naar schilderijen, maar vond vaak dat ze iets misten, al vond ik het moeilijk om te omschrijven wat dat dan was. Totdat mijn man Thijs en ik met onze toen nog jonge kinderen op vakantie waren in Bretagne, op het Île de Groix. Daar bezocht ik een galerie van Marielle Gallo, kunstschilder. Zij maakte pastels en aquarellen van de zee, en dat leek veel meer op wat ik mooi vond. Ik raakte met haar aan de praat en ze zei dat ik les van haar kon krijgen, in haar galerie. Dus elke ochtend vroeg ging ik naar haar galerie toe en leerde ze me pasteltekeningen maken en schilderen. Aan het eind van de ochtend kwamen mijn man en kinderen dan om te kijken wat ik had gemaakt en daarna gingen we samen lunchen en naar zee. Dat waren heerlijke vakanties.

Ik wilde me verder bekwamen in het aquarelschilderen en kwam erachter dat in Frankrijk en België aquarelleren veel populairder was dan in Nederland. Daar vond ik artiesten die workshops

Christina Cornelis: Zee, Cadzand, 2015

Christina Cornelis aan het werk. Privé-foto. (Uitsnede)

gaven en daar ging ik dan in mijn vakanties naartoe. Xavier Swolfs, David Chauvin, Eva Karpinska. We schilderden in Cadzand, de Ardennen, de baai van de Somme, Normandië, de Touraine. We schilderden buiten.

Bijzondere ervaring

Het buiten schilderen is een bijzondere ervaring. Je kijkt rond en zoekt een vergezicht dat je wil schilderen. Dan moet je een plek zoeken waar je kan staan of zitten, met een tafel en al je spullen, water, met het juiste perspectief voor de compositie van het schilderij dat je in gedachten hebt. Je moet je papier stevig vastplakken want het waait anders weg. Als de zon te fel is droogt de verf zo snel dat je niet kan aquarelleren. De schaduwen die de zon werpt draaien gedurende de dag en verplaatsen zich terwijl je schildert. Dat is lastig en een reden om snel te schilderen.

Je moet ertegen kunnen dat mensen komen kijken naar wat je doet. En daar commentaar op hebben. Of een foto maken en zeggen dat ze het gaan naschilderen. Ik heb ook wel gehad dat iemand mijn schilderij wilde kopen nog voordat het af was.

Dat af zijn, dat is iets op zich. Aanvankelijk is duidelijk dat het nog niet af is. Maar er komt een

punt waar je begint te vermoeden dat het wellicht af is. Dat is niet zeker, maar als je te lang doorgaat, schiet je erover heen en verknaal je het schilderij. En bij aquarel kan je dat niet corrigeren zoals bij andere verf. Dus het einde wordt op een gegeven moment een spannend punt.

Een zonnebril werkt niet

Andere uitdagingen van het buiten schilderen zijn de elementen. Allereerst de wind – je kan flink afkoelen als je uren staat te schilderen in de wind, dus ik draag een enorme jas zodra het ook maar een beetje waait. En een grote hoed om de zon niet in mijn ogen te laten schijnen. Een zonnebril werkt namelijk niet als je wil aquarelleren, omdat je de kleuren dan niet goed meer ziet.

Ik heb ook wel gehad dat het leek dat het zou gaan regenen terwijl we midden in een schilderij zaten. Toen moesten we razendsnel alles inpakken. En toen bleek het toch niet te gaan regenen.

Aan de andere kant kan je daar ook mee spelen. Ik heb wel eens de regen laten vallen op een schilderij omdat ik benieuwd was wat de druppels zouden doen op de verf en dat werd juist prachtig. Dus het is ook een kwestie van lef, het laten gebeuren. Met aquarel is laten gebeuren sowieso essentieel. Het water, het papier en de verf doen hun werk. Als schilder maak je dat mogelijk, maar je hebt het eigenlijk niet in de hand. Ik weet nooit van tevoren hoe een schilderij er precies uit zal zien.

Enorme zeemeeuw

Andere uitdagingen zijn de dieren om je heen. Een veld mag nog zo mooi zijn, als er een stier in staat ga je er toch niet in. We stonden een keer te schilderen in een haven, toen een enorme zeemeeuw iets liet vallen en dat kledderde op mijn hoed, mijn jas, mijn schilderij, mijn kwasten en mijn verf. Toen kon ik alles inpakken, naar het hotel en was ik de rest van de dag bezig alles af te spoelen en schoon te maken. Ik heb dus niet veel sympathie voor meeuwen ontwikkeld door het schilderen. Ik denk ook dat die meeuw wilde dat ik ophoepelde. Misschien stond ik wel toevallig op zijn vaste plek op de kade. Daar kon ik wel inkomen, want het was een goede plek, daarom was ik er natuurlijk gaan staan. Het schilderij kon niet meer worden gered.

Vliegen zijn ook zoiets. Ik wilde een keer zonnebloemen schilderen en Thijs wou foto's maken

Christina Cornelis: Kildijk, Retranchement, 2014

van een zonnebloemveld. Nu heten zonnebloemen in het Frans *tournesol*, en daar is een reden voor: ze draaien met de zon mee. We waren uren bezig een veld te vinden waar ik kon staan en waar de zonnebloemen op dat moment naar me toegekeerd stonden, en niet van me af. We hadden alles uitgepakt en neergezet, en ik wou beginnen, toen er enorme steekvliegen op ons afkwamen die erg snel en erg agressief waren en vastbesloten ons te steken. Het kostte ons niet lang om te beslissen dat dit geen goede plek was, dus we paktten alle spullen, renden naar de auto en gooiden die min of meer in de achterbak van de auto, deden die dicht, maar er waren al een paar vliegen meegekomen; we sprongen in de auto en reden hard weg met de achterraampjes open zodat ze naar buiten gezogen zouden worden. We zijn niet gestoken, maar we hadden nog geen zonnebloem geschilderd of gefotografeerd. We hadden het wel gehad na een dag zoeken in de hitte en reden terug naar onze Chambre d'Hôte, en toen sloeg Thijs vlak voor we daar waren een weggetje in dat we nog niet hadden genomen en reed de heuvel op. En daar, bovenaan, nog geen vijf minuten van ons hotelletje, was een veld met zonnebloemen die de goede kant op stonden. Thijs zei dat ik uit de auto moest stappen en kijken of er geen vliegen op ons af kwamen. Er was daar geen vlieg te bekennen dus toen hebben we toch die zonnebloemen kunnen vastleggen. Om buiten te schilderen heb je dus ook vasthoudendheid nodig. En een snelle auto.

Geur van gras en koren

Ik dacht laatst dat dat buiten schilderen me deed denken aan mijn jeugd in Zeeuws-Vlaanderen. Ik was altijd buiten, liep door de velden, langs dijken en

akkers, langs hagen met winde, waarvan ze zeiden dat dat onkruid was – daar snapte ik niks van want ik vond het prachtige bloemen. Ik lag in het gras, plukte boterbloemen en madeliefjes, zocht en vond klavertjes vier en hoorde de leeuwerik. Ik ving allerlei insecten en stopte die in potjes met een takje blaadjes om ze te bekijken. Die geur van gras en koren, als je buiten schildert maak je dat allemaal ook weer mee. En nu weet ik denk ik ook wel wat ik miste als ik naar schilderijen van anderen keek. Ik miste het licht dat er is in Zeeland, het land, de dijken en de zee hier.

Dus voor deze expositie, *Places*, heb ik schilderijen uitgekozen die ik buiten schilderde, om de kijker ook dat gevoel mee te geven. Omdat ik niet alle schilderijen die ik buiten schilderde kon exposeren, heb ik een boek uitgegeven met de naam *Places*. Met foto's van mijn werk, waar ik het schilderde en hoe het is om buiten te schilderen. Ik hoop dat mensen ervan genieten als ze die foto's bekijken. Misschien roept het fijne herinneringen bij ze op.

Christina Cornelis werd in 1962 geboren in Zeeuws-Vlaanderen. Zij volgde lessen bij gerenommeerde kunstenaars zoals Cees van Langevelde, Kees van Aalst, Marielle Gallo, Xavier Swolfs, David Chauvin en Ewa Karpinska. Zij schildert aquarellen, waterlandschappen en vergezichten, soms met gemengde technieken. Zij tekent met houtskool en pastel. Zij is steeds op zoek naar licht, ruimte en ritme, om een sfeer, emotie of gedachte te benaderen in haar werk. Zij exposeert regelmatig. Haar werk is te vinden in privécollecties in Nederland, Frankrijk, Engeland, de USA en China, en in haar atelier in York. De website christinasgallery.nl toont haar werk, contact opnemen kan via christinasgallery@exto.nl.

Expositie *Places*. Sociëteit de Vergenoeging, Gortstraat 30 te Middelburg, tot 1 Juli 2024, geopend van dinsdag tot en met donderdag van 14 – 23 uur.

Boek *Places*. ISBN 9781805173304. Uitgegeven door Independent Publisher Network. Te koop voor € 20,- plus verzendkosten, rechtstreeks via christinasgallery@exto.nl of bij boekhandel de Drvkkery in Middelburg.